

Nr 173.

Av herr **Kinmanson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 2, med förslag till allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

I den till innevarande års riksdag avlåtna propositionen nr 2 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m. har Kungl. Maj:t angivit dessa grunder på helt annat sätt än hittills. Dyrtidstillägget skall nu enligt förslaget § 3 utgå å den för månad uppburna avlöningen efter visst närmare bestämt procenttal. Detta gäller, med vissa undantag, lika för alla statens tjänstemän.

Mot detta beräkningssätt, varigenom de rörliga tilläggen skulle komma att utgå likformigt, har jag så mycket mindre att erinra, som det överensstämmer med de synpunkter, som jag i motion nr 202 i andra kammaren till 1922 års riksdag framförde.

Emellertid föreslås i propositionen nr 2, som jag ovan antydde, vissa undantag från denna huvudregel, nämligen beträffande de högre tjänstemännen. För tjänstemän inom nyreglerade verk skulle dyrtidstillägg icke beräknas å den del av avlöningen, som uppgår till högre belopp än 800 kronor i månaden, och för tjänstemän inom oreglerade verk är denna gräns satt till 650 kronor. Härei ligger en uppenbar orättvisa mot de högre tjänstemännen, som under hela dyrtiden hava blivit sämst tillgodosedda.

En så långt gående beskäring av dessa tjänstemäns dyrtidstillägg fanns, som bekant, till och med år 1919. På framställning av statsförvaltningens tjänstemannaförening, i vilken framställning så gott som alla högre statstjänstemän instämde, föreslog emellertid Kungl. Maj:t i proposition nr 95 till 1920 års riksdag, att dittills gällande maximigräns för den avlöning, varå dyrtidstillägg då utginge, eller 7,200 kronor om

året, måtte avsevärt höjas. Maximigränsen föreslogs då till 15,000 kronor, med den motiveringen att därigenom alla statstjänstemän med ytterst få undantag skulle komma i åtnjutande av dyrtidstillägg å hela sin avlöning. Statsrådet och chefen för finansdepartementet anförde därvid: »Kostnaden för en dylik utsträckning av dyrtidstilläggen är också överkomlig; den har vid nu gällande grundtal och med bibehållande i övrigt av bestämmelserna rörande dyrtidstilläggens beräkning ansetts belöpa sig till omkring 1,500,000 kronor.»

Det synes mig fördenskull anmärkningsvärt, att statsrådet och chefen för finansdepartementet nu icke intagit samma ställning till frågan som han gjorde år 1920. Jag nödgas då antaga, att det är av endast statsfinansiella skäl som statsrådet och chefen för finansdepartementet nu icke fortsatt på den av honom då inslagna vägen, nämligen att endast de allra högst avlönade statstjänstemännen skulle undantagas från förmånen att åtnjuta rörligt tillägg å hela avlöningen.

Med den begränsade tid, som stått mig till buds, har jag naturligen icke kunnat utföra en kostnadsundersökning, som kan göra anspråk på att vara annat än approximativ. Under antagande att index sättes till 175, torde den besparing, som för staten skulle ernås genom den av Kungl. Maj:t nu föreslagna maximeringen uppgå till omkring 700,000 kronor. Antalet befattningshavare, som skulle beröras av begränsningen, torde uppgå till omkring 1,300 personer och för var och en i medeltal utgöra omkring 500 kronor. Kungl. Maj:t har för budgetåret 1923—1924 beräknat dyrtidstilläggen för statens tjänstemän till omkring 95,300,000 kronor. En ökning av 700,000 kronor bör därför statsfinansiellt sett icke kunna vara av nämnvärd betydelse. Under sådana förhållanden torde denna mot den enskilde statstjänstemannen orättvisa samt statsfinansiellt sett betydelselösa begränsning av dyrtidstilläggen enligt mitt förmenande icke böra äga rum.

Till vad ovan anförts kan vidare tilläggas, att vad av Kungl. Maj:t i nämnda hänseende nu föreslagits, kommer att för en viss stor grupp av statstjänstemän, lärare vid de allmänna läroverken, medföra konsekvenser, som försätta dessa tjänstemän i avsevärt sämre ställning än andra med dem i avlöningsförmåner jämställda. Dessa lärare uppbära nämligen icke per månad tolvtedelen av sina avlöningsförmåner, utan dessa utgå med högre belopp under tjänstgöringsmånaderna och med lägre belopp under ferierna.

I Kungl. Maj:ts kungörelse den 15 juni 1922 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (Svensk författningssamling nr 356) stadgas i § 4, mom. 2, första stycket: »Därest för befattningshavare, som i mom. 1 avses, löneinkomsten jämte dyrtidstillägg enligt samma mom. understiger vad som skulle utgjort befattningshavarens löneinkomst närmast före övergången till den nya lönestaten jämte dyrtidstillägg enligt bestämmelserna i 3 § äger befattningshavare åtnjuta gottgörelse härför i form av personligt dyrtidstillägg.»

Statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrar i propositionen nr 2 följande: »Förhållandena hava numera ändrats därhän, att jag ansett mig kunna förorda borttagandet av ifrågavarande tillägg. Dels står nämligen en dylik åtgärd i överensstämmelse med den strävan till förenkling, särskilt på förevarande område, som nu med styrka gör sig gällande och som, bland annat, inverkat på utformningen av mitt förslag i fråga om huvudgrunderna för dyrtidstilläggen, dels hava de personliga dyrtidstilläggen undan för undan förlorat i betydelse med inträffade avlöningsförhöjningar och sänkta dyrtidstillägg. På grund av mitt ifrågavarande förslag har mom. 2 i § 4 utgått.»

Jag avstår från att på annat sätt bemöta detta statsrådets och chefens för finansdepartementet yttrande än genom att anföra, vad samma statsråd i samma fråga yttrade i Kungl. Maj:ts proposition nr 84 till 1922 års riksdag, nämligen: »Det är ock att märka, att ett avskaffande utan någon kompensation av de personliga dyrtidstilläggen skulle innebära, att staten skulle indraga en av de förmåner, som ursprungligen förknippats med övergång på ny lönestat, *vilket knappast kan anses riktigt*». Kursiveringen är gjord av mig.

Statsutskottet har i sitt utlåtande nr 186 vid 1920 års riksdag med anledning av Kungl. Maj:ts dyrtidstilläggsproposition nämnda år nr 95 anfört: »Det har för utskottet framstått såsom en angelägenhet av synnerligen stor betydelse att statstjänarna snarast möjligt erhålla en tillfredsställande kompensation för den på grund av världskriget inträffade prisstegringen. Under de rådande statsfinansiella förhållandena har utskottet visserligen icke funnit det vara möjligt att nu åstadkomma sådana höjningar i dyrtidstilläggen, som i vissa motioner påyrkats.»

Vad statsutskottet då anförde i fråga om det önskvärda i en tillfredsställande kompensation för statstjänarna, är enligt min mening fort-

farande giltigt. Men jag finner mig på grund av det statsfinansiella läget icke nu böra framföra krav härpå.

Jag inskränker mig därför till att icke påyrka andra ändringar i den kungl. propositionen nr 2 än beträffande *maximeringen* och *de personliga dyrtidstilläggen* och hemställer fördenskull,

dels att dyrtidstillägg fortfarande måtte utgå för avlöning till och med 1,250 kronor i månaden,

dels ock att de personliga dyrtidstilläggen icke måtte avskaffas, med mindre än att motsvarande kompen-
sation beredes.

Stockholm den 26 januari 1923.

H. Kinmanson.
